

בבא מציעא נג

עניין: שיטת הרמב"ם בעניין מעשר שני בנפול מחיצות

רמב"ם הלכות מעשר שני פ"ו

מז מעשר שני בטל ברוב. באיזה מעשר אמרו במעשר שנכנס לירושלים ויצא ונפלו מחיצות. שהרי אין שם מחיצות להחזירו לשם ואי אפשר לפדותו מאחר שנכנס ואע"פ שאין בו שוה פרוטה ונמצא דבר שאין לו מתירין ובטל ברוב כמו שביארנו בהלכות איסורי מאכלות:

חזון אי"ש שביעית סי' ג' אות י"ד

והנה ר"מ פ"ו כ"טז כעתיק דין מ"ש שנכנס לירי ויולא ונפול מחילות, ונראה דר"ל דהרצ כבית, ואע"פ שאין כדן חלוי אלא כפגומת המזבח וגם אין נפקותא אס נכנס קדש שחרצ כבית או שנכנס עכשיו מ"מ כעתיק כדן דגמי שהדין דין אמת, והמלימ כפ"ו מהי כ"כ כי דקי ר"מ אס תחיש למעי כ"טז כ"י ר"מ פ"ו כ"טז וקשה לעמוד על סודו ז"ל.

ואם היה זמן החורבן ענין מחודש כמו נוצ וגזעון היה ניחא דזמנן כבנין המחילות מעכבות אך אחר שנחרצ אס היה הקידוש גם לאחר שנחרצ והקידוש היה ע"פ הדיבור ולמדנו שזמננו המחילות אינן מעכבות, ניחא דל"ל לריך קלעים, אבל לריי עד שבו עדיין היה בקדושתו כלל מחילות, ולפ"ז ניחא הא דאמרו ז"מ נ"ג ב' דנפלו מחילות, אבל קשה לומר דבר שלא שמענו, ונפשוטו א"ל רק קדושת המקום וז"ל.

יעב"ץ על הרמב"ם פ"ד מבית הבחירה

ויאשיהו המלך צוה וגנו. נלע"ד דבר נאה במה שהביא רבינו דברים אלו כאן שנראה, לכאורה שאין נפקותא מזה לענין דינא וידוע שכל דבריו להלכה אמורים או הילכתא למשיחא או לזמן הזה ודברים שאין יוצא מהן דין מהדינים ולא מוסר והנהגה וידיעה הצריכה אין מדובר ז"ל להטפל בהם בחיבור זה כל שכן שהדבר במחלוקת שנוי ורבינו הכריע כדברי האחד הלא לא דבר ריק הוא אלא שאיזה צורך הביאו לכך. ולכן לבי אומר לי שצורך גדול יש לדבינו דבר זה לפי שיטתו שתפס לו להימין בפ"ו מהל' הללו שאנו עסוקין בהן שקדושת הבית לא בטלה וראוי להקריב בו עתה וכן הנכנס לשם חייב עליו כרת שלא כדברי רמב"ם החולק שם:

ונראה שאותן הדינים שהביא רבינו בהל' ביאת המקדש גם לזמן הזה שנאם ולא משום הלכתא למשיחא לתוד אלא משום דס"ל כדאמרן דקדושת הבית לא בטלה. ומשמע לי דסבר רבינו דהך מילתא דקדושת הבית לא בטלה אזלא כמאן דס"ל ארון במקומו נגנו דאי למ"ד ארון גלה לבבל גם קדושת הבית בטלה ע"י כך ועכ"פ לענין ביאת המקדש מסתברא דבהכי תליא דהא כתיב למבית לפרוכת ואל פני הכפורת וכיון דאין שם ארון וכפורת דילמא לא חייב עלה רחמנא כדאמרינן במנחות (כ"ז ב') אליבא דר"י דמשו"ה בעינן קרא להזאות כדילפינן התם מוכפר את מקדש הקודש ושמע מינה לדרבנן דסברא טובה היא ובאמת נאמר כן ויפטר הנכנס לשם בזמן הזה אפי" לפמ"ש רבינו ז"ל בפ"ו דשכינה לא בטלה נימא דאארון וכפורת נמי קפיד קרא אבל אי אמרינן במקומו נגנו שפיר ודוק. ומ"ש כמ"ד המקומו נגנו דהא אחי כסתמא דשקלים ורבים ס"ל הכי עיין בגמרא דהוציאור לו:

רמב"ם פ"ו מבית הבחירה וראב"ד שם

ובמה נתקדשה *בקדושה ראשונה שקדשה שלמה שהוא קדש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא: מן לפיכך מקריבין הקרבנות כולן אע"פ שאין שם בית בנוי. ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אע"פ שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא: מן ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא. ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא. לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה. והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אע"פ ששמומין בקדושתן הן עומדים אבל היוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש

השגת הראב"ד
*בקדושה ראשונה שקדשה שלמה. א"ל סברת עלמנו היא זו ולא ידעמי מאין לו ובכמה מקומות נמשנה אס אין מקדש ירקב ונגמ' אמרו דנפול מחילות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עורא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קדוש אחר עולמי כבוד י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת:

משנה למלך פ"ו מבית הבחירה

יד ובמה נתקדשה בקדושה ראשונה ב'. כחז מן אף הן מקומות דקמי אס אין מקדש ירקב קשו כו' ועיין זמ"ש רבינו לעיל רפ"ב מהלכות מעשר שני שכתב דמעשר שני אינו נאכל היום זירושלים משום דבעינן שיהיה הבית בנוי דומיא דכזור וכ"כ המ"ד סי' של"א דהיה ראו לאוכלו זירושלים אע"פ שאין חומה דקדושת העיר והבית לא בטלו אלא שאי אפשר לאוכלו כיון שאין מונח דלחקש לזכור וא"כ לא קשיא כלל לרבינו ממה ששינו נמשנה אין מקדש ירקבו והיה דפרק הוצב דנפול מחילות המעיין היטב בדברי רבינו ספ"ו מהלכות מעשר שני שהביא דין זה יתיישב לו קושא זו ודוק:

רמב"ם פ"ד מבית הבחירה

א אבן היתה בקדש הקדשים במערבו שעליה היה הארון מונח. ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן. ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב בנה בו מקום לגנוז בו הארון למטה בממטמוניות עמוקות ועקלקלות ויאשיהו המלך צוה וגנוז במקום שבנה שלמה